Ч. 2 13.900.    Львів, середа 2. січня 1935.

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол. Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМ[ІРНИКА] 20 сот.



## Протест українського жіноцтва проти нової хвилі червоного терору.

У 1-му числі двотижневика „Жінка" находимо такий комунікат:

„Головний Виділ Центрального Українського Жіночого Т-ва „Союз Українок" на свому засіданні дня 24. грудня 1934 р. присвятив свою увагу останнім подіям на Великій Україні та прийняв у цій справі ось які постанови:

Від часу Українського Жіночого Конгресу в червні 1934 року, який запротестував був проти нечуваного терору большевицьких окупантів на Великій Україні, положення її не тільки не покращало, а навпаки — стає щораз більше катастрофальне.

Вигубивши голодом міліони українських селян то довівши Україну до стану повної руїни, забралася большевицька влада до свого чергового кривавого завдання, а саме до винищування української інтелігенції, навіть партійно комуністичної. Масовими розстрілами і масовим виселюванням українських культурних діячів хочуть большевики — відібравши народові його еліту та лишивши його без проводу — вести далі тим легше своє ганебне діло.

Ці жахливі події проходять при повній мовчанці культурного світу, який, пішовши на співпрацю з совітським урядом та принявши його до Союзу Народів, узяв на себе тим самим моральну відповідальність за злочинну політику большевицької влади.

Українське зорганізоване жіноцтво з найбільшим обуренням осуджує і пятнує жорстоку поведінку червоної Москви, суперечну всім божим і людським правам, та поновлює свій рішучий заклик до українського громадянства залишити в обличчі народньої трагедії внутрішні міжусобиці та обєднатися для захисту загибаючої батьківщини.

## Напрямні німецької політики.

**Промова мін. Гебельса.**

БЕРЛІН, 1. 1. ПАТ. Мін. Гебельс виголосив у Фрибургу велику промову до радіо, в якій дав підсумки праці уряду за минулий рік і згадав про напрямні політики на цей рік.

Німеччина здобула минулого року деякі успіхи, але пережила теж тяжкі проби і розчарування. Зате нині система націонал-соціялістичної держави міцніша, ніж давніше.

Міністер згадав про господарські труднощі, які повстали з відсутности сирівців і девіз, за які можна було би купити сирівці. Німеччина здобуде доступ до закордонних ринків, або обмежить продукцію до власних потреб.

Заробітні платні для робітників замалі. Одначе міністер сподівається, що робітники зрозуміють тяжке теперішнє положення. Уряд намагається піднести рівень життя у Німеччині.

Релігійний конфлікт у Німеччині викликує прикрі почування. Одначе уряд не допустить до того, щоб цей конфлікт приніс шкоду державі.

Завдяки уступкам німецького і французького уряду в справі плебісциту в басейні Сари вдалось оминути взаємного роздразнення.

Домагання рівноправности знаходить зрозуміння і згоду цілого світу.

Головним завданням німецького уряду на майбутнє це боротьба з безробіттям. Німеччина мусить осягнути позитивні висліди в цій боротьбі та здобути девізи і сирівці. Крім того уряд зліквідує церковний конфлікт. У закордонній політиці Німеччина жде на поворот басейну Сари до Німеччини. Слід сподіватися, що в дні 13. січня ц. р. вирішиться остання територіяльна справа, яка розєднує тепер Німеччину і Францію. З вирішенням цієї справи вдасться осягнути з Францією тривкий і вічний мир.

## Несподівані труднощі у французько-італійських переговорах.

Італійсько-французькі переговори натрапили несподівано на великі труднощі. Італія вимагає надто великих уступок у Тунісі, на які Франція не хоче згодитися, хоча пішла на далекойдучі уступки в Абісинії і Сомалі. Крім того Італія не хоче згодитися на непорушність кордонів держав Малої Антанти, які згідно з домаганням Франції мали би підписати гарантійний пакт у справі незалежности Австрії. Англійська преса підкреслює, що дотепер ще не поладнали найважнішої справи а саме італійсько-югославянського конфлікту. Тому, коли навіть мін. Лаваль поїде до Риму, його успіхи не будуть такі, як загально сподівались політичні кола. Візита мін. Лаваля в Льондоні тісно залежить від його успіхів у Римі.

„Ексцельзіор" пише, що французько-італійське порозуміння сходиться у таких чотирьох справах: 1) забезпечення життєвих інтересів обох держав в Африці. 2) Охорона єдности Малої Антанти, яка загарантує незалежність Австрії. 3) Охорона договорів і рівних прав держав у рамцях Ліги Націй. 4) Запевнення безпеки на випадок розброєння. Цієї проблеми не можна вирішити без поладнання справи збросння Німеччини і виповідження вашингтонського трактату.

Англійська опінія дуже раділаб зі зближення Італії і Франції, бо тоді вдалось би поладнати проблему розброєння і влекшити поворот Німеччини до Ліги Націй. Тому В. Британія дала дипльоматичну піддержку французько-італійським переговорам, а мін. Саймон слідкує уважливо за ходом розмов на Рівієрі у Кан, де перебуває ще від 23. грудня н. р.

## Новий італійський посол у Білгороді.

БІЛГОРОД, ПАТ. Дотеперішній італійський посол у Білгороді призначений амбасадором в Анкарі. Новим послом у Білгороді буде гр. Віоля.

## За консолідацію українських національних сил.

*Львів, 1. січня 1935.*

У днях від 24. до 28. грудня 1934. р. відбулася у Львові Конференція 4-ох краєвих політичних партій, Українського Національно-Демократичного Обєднання (УНДО), Української Соціялістично-Радикальної Партії (УСРП), Української Соціял-Демократичної Партії (УСДП) і Української Народньої Обнови (УНО) та 3-ох політичних партій з Великої України — Української Радикально-Демократичної Партії (УРДП), Української Партії Соціялістів-Революціонерів (УПСР) і Української Соціял-Демократичної Робітничої Партії (УСДРП), які мають тепер свій центральний осідок у Празі. Всі партії згідно ствердили потребу консолідації національних сил та необхідність спільного розгляду й вирішення низки загально-національних справ і в тій цілі рішили зорганізувати Всеукраїнський Національний Конгрес. Конференція устійнила загальні політичні програмові тези, на які погодилися всі приявні партії, і загальну схему організації Конгресу та вибрали Підготовний Комітет для зорганізування і скликання Конгресу. На програмові тези погодилась і зголосила своє приступлення вже до Підготовного Комітету Українська Національна Партія в Румунії. Таким чином сьогодні маємо вже вісім політичних партій, які сконсолідували свої сили для спільної загально-національної цілі. Немає сумніву, що й інші українські національні політичні партії в Европі й за Океаном, яких програми годяться з програмовими тезами, ухваленими Конференцією, приступлять до Підготовного Комітету й візьмуть участь у Всеукраїнськім Національнім Конгресі. Конгрес повинен відбутися по можливости до кінця вересня 1935. р.

Вже сама Конференція 7-ми українських політичних партій має велике значіння у житті українського народу. Це вперше — бодай за нашої памяти — зійшлися партії, які на Великій Україні і в нас, на землях, що входили до б. Австро-Угорщини, мають свою велику традицію. Вони творили й розвивали цілість нашого національного життя, вони творили й керували великим національним зривом у рр. від 1917. до 1919., вони й сьогодні творять ядро організованої національної думки й несуть у переважній частині відповідальність за теперішнє й майбутнє українського народу. Всі ті партії сіли за один стіл і спільно погодились на програмові тези, від яких ніяка партія в своїй загальній національній праці не може відступити, не затрачуючи природно своєї партійної свободи й боротьби за здійснення своєї партійної програми.

Консолідація національних сил стала в нинішню пору національною конечністю. По днях великого зриву, великих надій, які скоро розвіялися, прийшла доба національного лихоліття. Нас, що боролись за зєдинення, за свою власну державу, стрінула добре всім знана доля. Наші землі найшлися аж у чотирьох чужих нам національно державах. Деякий час видавалось, що це тільки короткий переходовий стан. Показалось, що цей стан тріває довго, що всюди звужують або й відбирають нам можливости всебічного національного життя. А на Совітській Україні фізично винищується усю українську інтелігенцію, навіть коли вона працює в комуністичних рядах

[illegible] Іларія Бри[illegible] [illegible] воєвідсько[illegible] Теодор Миськ[illegible] [illegible] начальник відділу [illegible] урядовець. Украї[illegible] [illegible] 5) Микола Турин, [illegible] 6) Андрій Фален[illegible] [illegible] міста, 7) д-р Іван Яким[illegible] [illegible] Тернополі, 8) Василь Болюх, [illegible] 9) Михайло Волинець, го[illegible] [illegible] Великих, 10) о. Степан Вонс, [illegible] 11) Антін Кунько, б. посол і го[illegible] в Чернихові Руськім, 12) Іван Маціевич, [illegible] господар і дяк в Ігровиці, 13) о. Михайло Осадца, парох в Ходачкові Малім, 14) Осип Федевич, міщанин в Микулинцях і 15) Іван Фостач, господар в Іванові Горішнім.

Окремих внесків учасників не було і вибором поміщних членів ПНК закінчено наради, що тривали понад чотири години...

Безпосередньо по закінченні нарад Повітового Народнього Зїзду відбулося установче засідання новообраної управи. На внесок п. Сілки вибрано першим заст. голови п. Антона Кунька, другим заст. голови проф. Іларія Бриковича, секретарем п. Василя Болюха, його заступником д-ра Теодора Миська, касієром п. Миколу Никифорука. Вибрано теж контрольну комісію, зложену з п. Осипа Сілки й о. Степана Вонса.

Дня 28. грудня 1934. відбулося друге чергове засідання Повітового Народнього Комітету, на якому пос. д-р Барвінський реферував недавно оголошені виборчі регуляміни до виборів волосних рад і волосних управ. Опісля обговорено організаційні справи повіту і міста Тернополя у звязку з новим поділом на волости і намічено план дальшої праці та призначено постійні особи до його переведення. Дискусія над цією справою була дуже оживлена. У ній взяли участь майже всі присутні члени Повітового Народнього Комітету.



# Наші музичні болячки.

Є вони в нас чималі, а відчувають їх також наші аматори й ляїки так, як відчувають і брак доброї музики та бажають, щоб у нас розвивалося музичне мистецтво як і в інших провідних народів світової культури.

Місяць тому д-р Нижанківський дав у „Ділі" пояснення до постанов Союзу Укр. Професійних Музик, висловивши кілька глибоких і з музично-фахового боку думок, яких не можна поминути дешевими фразами. Справа поставлена в них ясно: Нема ні сліз, ні нарікань, а є тверде слово свідомого справи фахівця-громадянина, призначене для тих, що хочуть і вміють слухати й бачити і не бояться говорити про справи отверто. Є в цій статті й ліки на болячки нашого муз. життя, треба тільки вміти їх вичитати.

### ПРО ЩО ЙДЕ? ЗАВДАННЯ СУПРОМ-У.

З оснуванням цієї організації, — можуть сказати не тільки українські професійні мистці-музики, що вони роблять своє велике діло, а скажуть мистці-малярі, робітники пера і люди вільних професій: „Ібі ет ностра рес агітур". Бо тільки в такім, суспільно здиференційованім громадянстві може бути мова про культурний ріст та успішне ведення станових, професійних справ, в якім усі професії зорганізовані. Тоді є відповідальне представництво, є з ким авторитативно говорити і дійти до певніших вислідів.

Справа має передовсім глибокий суспільний зміст. Організація бере в оборону музик-фахівців, справу їх зарібків. Це її обовязок, викликаний моментами суспільної й етичної натури. Коли фаховий музика схоче їсти хліб учителя в школі, його зарібкових інтересів могла би боронити й інша фахова організація. Інакше, коли цей учитель музики схоче творити, або коли фаховий музика схоче жити тільки з самого мистецтва та ще й творити. Справжні творці — це люди переважно дуже непорадні в матеріяльних справах, люди, що в погоні за мистецьким ідеалом дають себе іноді повно визискувати, щоб тільки дали їм змогу висловити в мистецькому творі те, що виривається з душі. Вони здатні, за винятками, до абсурдної в тому відношенні саможертви. Взяти в оборону цих людей це перший обовязок СУПРОМ-у. Дальший, — встановити лад і порядок у зарібковости загалу мистців, увести між ними принципи товариської оглядности й солідарности, виробити пошану для праці мистця і почуття її вартости серед загалу громадянства. Матеріяльний низиск мистців відбивається дуже на загальній культурі.

Вистане, мабуть, пригадати долю такого піонера як пок. Денис Січинський. Усе життя для музики; він творив у крайніх злиднях, а як найшлися люди, що дали йому змогу прожити з самої музики, було за пізно, навіть привикли до злиднів організм мистця богеміста не видержав.

В нашому пластичному мистецтві, архітектурі, потрохи в літературі й журналістиці завели вже фахові організації трохи ладу, встановляючи принципи виступів, оцінки особистого стажу, мистецького творення і т. д. СУПРОМ вийшов як потреба берегти не тільки „шкурні" інтереси музик, але й їх особистий стаж, мистецтво, його вартости й тілісність, загальну музичну творчість і музичну культуру нації.

### МАТЕРІЯЛЬНІ УМОВИНИ І ЯКІСТЬ МИСТЕЦЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ.

Нічого й доказувати: За працю, особливо творчу, треба заплатити. Людина, що має заспокоєні життєві потреби, може свобідно і всеціло віддати себе справі, що вимагає цілої її індивідуальности. Не можна стати на становищі, що людина живе з нічого і може віддавати громадянству, в імя дуже незясованих принципів, все що має і чого не має.

У театрі, пластичнім мистецтві, архітектурі і т. д. принялися вже і в нас деякі принципи оплачування мистецької праці за громадянські імпрези. Платять у нас уже за мистецький [illegible] будови, призначеної для громадянського вжитку, мистецьке її розмалювання, проект памятника і т. д. Вимагають щонайбільше [illegible] знижки заплати, з уваги на ціль. Гірше стоїть справа з працею — письменників та найгірше фахових музик-мистців. Тут панує неподільно мабуть через найбільшу популярність музики [illegible] звичка: „Задурно, бо це на громадянську ціль". Закони творчости й її вимоги одні, в своїй суті, в усіх мистців. Якаж тут льогіка?



ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. СІЧНЯ 1935.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 2

## СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

Останній піврік по скінченні практики концип'єнта перевів я, приготовляючись до іспиту, на Поділлі у мого батька і в моєї рідні в повітах гусятинськім і чортківськім. Це були околиці, в яких знали мене всі від дитинства і нарід почав тут дуже до мене горнутися, шукаючи в мене поради у правничих справах і жертвуючи мені заступництво тих справ. Мене стали формально облягати і вже тоді почала творитися в мене в тих околицях величезна клієнтеля. Я побачив, що тут булоб для мене як для адвоката дуже пригідне поле, а до того всі знайомі і родина почали мене майже силою намовляти і переконувати, що я повинен лишитись на Поділлі й отворити канцелярію в Чорткові. На це був я вже майже згодився і навіть вишукав та задаткував помешкання в Чорткові. Та з другого боку висунулися причини, які не позволили мені довести того наміру до кінця. Приглянувшись відносинам на Поділлі, прийшов я до пересвідчення, що коли там стану переводити свою програму організації і народньої праці, то моє положення буде дуже тяжке і прикре.

На всьому Поділлі, на широкій смузі між Тернополем з одної і Станиславовом з другої сторони, не було тоді ані одного цивільного самостійного русина. Всю українську інтелігенцію творило виключно попівство; а як воно виглядало? Зовсім інакше, як я затямив собі його з 60-их рр., з перших часів моєї молодости. Теперішнє духовенство — це була справдішня попократія, це були типи того „ми", яке влучно змалювало „Зеркало". Надута, чимраз більше в собі замкнена і лише власним інтересам приступна кляса, відсувалася чимраз більше від народу та дивилась на нього з висока. Робота того духовенства обмежувалася щораз більше до церкви, та й тут трактувало воно її в чимраз більш єзуїтський спосіб. В народні справи воно не вдавалося і ними не займалося. Воно влаштовувало часто місії, але про якібудь народні збори, віча, які вже відбувалися в інших повітах, про якийбудь рух національно-політичний не було в тих околицях ані чутки, а ще менше про якубудь економічну працю, товариства, або каси. Навіть товариський рух між священиками мав тепер уже інакший характер. Священики зїздилися між собою на празники, соборчики і місії та при таких нагодах гостилися і бавилися. При багато заставлених столах виголошувалися тоасти і промови, повні самовдорацї і взаїмного схлібнювання, — так, що здавалося, що то самі великі і дуже заслужені люди, які Бог зна що зробили та які мають за собою Бог зна які подвиги. Чимраз більше виступав розділ між духовенством і світськими людьми. Священики стояли на становищі, що з світськими не слід їм разом. Зачав розвиватися клерикалізм в обскурнім значінні цього слова і реакціонерство, що підозрівало кожний рух в соціялізмі й радикалізмі, які треба було нищити. До сільського народа не можна було також зближатися, бо це шкодило, мовляв, повазі священика. Першою задачею духовенства було ту повагу зберігати; тому не слід було йому в якій би то не було формі і при якій би то не було нагоді брататися з хлопом.

В священичих кругах на Поділлі панувала атмосфера, серед якої тяжко було розвивати діяльність в світсько-народнім дусі. З такою атмосферою не міг я зжитися, а жити мусів я серед неї на Поділлі, або інакше мусів би я зірвати з усіми. А в такім випадку не було б зовсім на кого опертися; на кожнім кроці ждала би мене на сам початок дуже тяжка і прикра боротьба. До того був я там усім і для всіх лише „Геньом", якого знали всі від дитинства і привикли були як такого [illegible] трактувати. Я побачив, що тут здійсниться на мені слова „Nemo propheta in patria sua", [illegible] в таких відносинах не може мені усміхатися перспектива якоїбудь організаційної роботи і праці між народом та вішувати [illegible]. Тому я залишив думку про Чортків і став оглядатися за іншим місцем. (Далі буде).

Театр ім. Садовського улаштував дня 18. в год. 20 в салі Т-ва „Просвіта" в Ужгороді ...колаївський вечір.

Св. Миколай загостив, як щороку, і до ... нашого Пласту в Ужгороді. Атракцією цього вечора був сценічний образок, написаний ...ндантом Пласту, проф. д-ром Бірчаком, який ...гумором і живо висував ідею Пласту та пропаганду в формі легкого скетчу.

Дня 22. XII. відіграв театр Садовського драму Людвика Гарпера „Морфій" у перекладі В. ...енджі-Донського. Артисти відіграли свої ролі бездоганно.

До Ужгороду приїхала відома співачка п-і ...иненька-Іваницька, де влаштує концерт по святах.



# Ялинка наших найбідніших

**Чергова імпреза „Порадні Матерей".**

Порадня Матерей — це одно з тих наших товариств, що не оголошуючи своїх імпрез великими афішами, ні підсумків окремими брошурами, працює постійно й активно, докидаючи до будови нашого Завтра свою важну цеглину.

Як секція львівської філії „Т-ва опіки над дітьми й молоддю", Порадня Матерей — це в дійсності гурт ідейних пань (яких 20), які під проводом п. Софії Ракової виконують важну суспільно-громадянську працю: удержують Амбулаторію для дітей при вул. Ходоровського ч. 15, яку веде д-р Надраґова, придбали в цій амбулаторії кварцову лямпу, якою починають лікувати найбідніших та вдержують окрему дентистичну амбуляторію, яку веде д-р Антоновичівна. Пані з Порадні Матерей дижурують при лікарках, роздають по хатах молоко (для яких 50 дітей) та віднаходять по львівських парохіях новонароджених дітей, щоб їх взяти під опіку Порадні. Діти, що є під тією опікою, мають над собою постійну лікарську контролю й безплатну лікарську пораду в амбуляторіях Порадні. Цих дітей сьогодні має Порадня під опікою близько 200, всі у віці від 1—3 літ, бо старші відходять вже до захоронок. Порадня обслуговує і дає поради щоденно 5—10 дітям. Скільки зусилля мусять вложити голова і її співробітниці в цю велику, важну й таку потрібну працю над дітьми звичайно найбідніших українців Львова — це можна якслід зрозуміти щойно тоді, коли зважити, що одинокі фонди Порадні Матерей — це імпрези, збірки та невеличкі оплати з дентистичної амбуляторії.

В неділю, 30. м. м. ... тувала у салях „Україн... свою імпрезу: ялинку для н... ської дітвори Львова. На салі, н... яких вісімдесять найменших куч... вих і чорнявих діточок зі своїми бать... яла чудово прибрана велика ялинка, пору... стояли з гарячою шоколядою та коші з пакунка... ми. В год. 16. ялинку освічено й на салю увійшли з дзвінками три янголики, що станули поруч ялинки. Біля них півколом зібралися батьки зі своїми потіхами, а янголики почали колядувати „Бог Предвічний". Після коляди промовила до батьків дітей Преосв. Будка, а тоді янголики почали роздавати дітворі пакуночки. В кожнім з них була сорочинка, суконка, панчішки й солодощі. Водночас пані роздавали малим шоколяду та медяники.

Треба було бачити розяснені діточі очі, треба було чути їх оклики й розмови, щоб зрозуміти, скільки ця імпреза внесла радости в хати найбідніших наших братів у Львові і яка велика, хоча й непомітна, праця Порадні Матерей для українського Львова. Цю працю треба як слід оцінювати й підтримувати її.

З преси, крім „Діла", ніхто імпрезою не поцікавився.

**Анатоль Курдидик.**



З ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РУХУ.

# Повітовий Народній Зїзд у Тернополі.

Дня 21. грудня 1934. відбувся в Тернополі Повітовий Народній Зїзд під проводом б. посла Антона Кунька, господаря з Чернилева Руського, при участи 92 делеґатів. З цього було 5 сільських священиків, 7 світських інтеліґентів з Тернополя, 2 інтеліґентів зі сіл, кількох міщан з Тернополя й Микулинець та около 70 селян, що репрезентували 38 громад тернопільського політичного повіту. На денному порядку були реферати: політичний посла д-ра Степана Барана й організаційний п. Остапа Сіяка та вибір Пов. Нар. Комітету на найближчий рік.

Зїзд отворив дотеперішній голова П. Н. К. п. Антін Кунько, присвячуючи згадку пок. проф. Мих. Грушевському та пок. членові ПНК адвокатові Остапові Постригачеві, що присутні вислухали стоячи. Опісля п. Кунько здав звіт з діяльности Пов. Нар. Комітету за час від грудня 1933. до 21. грудня 1934. ПНК відбув у останньому році 8 засідань, присвячених організаційним і партійним справам та справам виборів до сільських громадських рад. В справі тих виборів скликав ПНК в лютім 1934. велику повітову нараду й у вересні 1934. вселюдне віче в Тернополі. На нараді і на вічу реферував про самоуправні і громадські справи пос. д-р Ст. Баран. З початком жовтня 1934. ПНК дав почин до основання Українського Повітового Міжпартійного Вибрчого Комітету, до котрого крім членів УНДО увійшли теж і члени Української Соц.-Рад. Партії і котрий перевів цілу виборчу акцію у виборах до сільських громадських рад. Поодинокі члени ПНК обїхали цілу низку сіл в часі виборчої акції, а деякі з них ще передтим у справі партійної організації. Реєстрацію членів започатковано тільки в деяких селах і новий ПНК має цю справу дальше перевести й закінчити.

Заступник голови ПНК п. Василь Болюх з Кутковець доповнив звіт п. Кунька головно ширшим представленням участи членів УНДО у виборчій акції на терені тернопільського повіту.

З черги пос. д-р Ст. Баран виголосив близько двогодинний реферат про наше сучасне політичне положення на всіх просторах українських земель, зокрема в Польщі, обговорюючи теж і справу пропаґанди української проблеми за кордоном та становище української еміґрації до стокраєвих справ.

В дискусії над рефератом пос. д-ра Барана забирали голос: о. Степан Вояс з Ігровиці, п. Василь Болюх і п. Остап Сіяк.

Вибрано комісію-матку в складі: о. Іван Подоляничук з Чернилева Руського, п. Остап Сіяк з Тернополя, п. Іван Маціевич з Ігровиці і п. Михайло Волинець з Бірок Великих для наміченння кандидатів на голову і членів ПНК на черговий рік.

Опісля о. Остап Сіяк виголосив організаційний реферат, присвячуючи головну увагу справі партійної дисципліни членів УНДО та справі поширення партійної преси, у першу чергу „Свободи".

В дискусії над рефератом п. Сіяка забирали голос: п. Микола Никифорук, що здав теж і касовий звіт, п. Антін Кунько, проф. Іларій Брикович, п. Василь Болюх, о. Юрик з Козячки, д-р Іван Якимчук і п. Андрій Фаленцлиш.

На внесок комісії-матки, зреферований о. Подоляничуком, вибрано Пов. Нар. Комітет у такому складі: голова — посол д-р Степан Баран, ад-

# Осуд совітських масових розстрілів.

НЮ ЙОРК, 15. грудня. (Вл. кор.) Нюйорська преса незвичайно обережно поставилася до найновіших розстрілів з приводу вбивства Кірова в Москві. Це очевидно тому, що американський уряд намагає тепер помиритись зі Совітами. Але й тікаєі винятки. Ролф Барнес, московський кореспондент „Геральд-Трібюн", передаючи вістку про розстріл 66 людей у Москві та Петрограді, називає цю подію „орієнтальною, або як хто хоче варварською". Зате нічого не пише „Геральд-Трібюн" в редакційній частині про розстріли.

Але промігся на відвагу „Ню Йорк Таймс", що від якогось часу скептично ставиться до всіх совітських експериментів. Отже з нагоди нового варварства совітського уряду ґазета подає знаменні заввги в редакційній частині: „Совітські розстріли в Москві потрясли сумлінням цілого світу. Але це не найбільша шкода для совітського режиму. В дипльоматії є деколи більші речі ніж злочини. Це промахи. Дотепер люди вже звикли до нової революційної етики в совітській Росії, де життя не має ніякого значіння. Розстріли селян, що нерадо збирають бавовну, або інжинірів, що залишаються позаду зі своїми плянами, це звичайна процедура ҐПУ. Одначе останні розстріли це вже не репресії або виконання закону, а просто вони свідчать про переполох... І тому совітська влада потерпіла страшно на своїм престижі. Оті розстріли викликують здогад, що совітська влада вже не така то сильна, як про те світ думає, коли вона карає смертю більш ніж сотню людей в такий спосіб, начеб їх приловила на барикадах".



# Комуністи плянували державний переворот у Злучених Державах.

У сенатській комісії заявив предотавник патріотичних союзів Стіль, що комуністи плянували напад на Білий Дім у Вашингтоні, усунення през. Рузвельта та його уряду і створення совітського уряду. Документи з пляном найшла поліція в домівці комуністів у Міннеаполісі підчас страйку шоферів. Стіль заявив, що комунізм зростає у Злучених Державах в останніх роках, з поглибленням господарської скрути. У Злучених Державах є тепер 600 комуністичних організацій та 400 комуністичних щоденників і часописів з накладом 200.000 примірників.

# Державна реформа в Китаю.

Китайський уряд закінчив працю над державною реформою. Великі зміни вводить реформа в адміністрації провінцій. Урядовцями можуть бути від тепер тільки особи з фаховою освітою. Зреформовано теж платні для урядовців, які були дуже низькі і тому урядовці брали великі хабарі. Китайський уряд хоче таким способом побороти комуністичну аґітацію, бо комуністи грішми приєднували губернаторів провінцій.

—o—

# 12 ґенералів на емеритуру.

Польська преса пише, що у половині січня п. р. у деннику міністерства військових справ буде оголошений розпорядок про перехід на емеритуру 12 ґенералів. Між ними теж ген. Сіковський.

...ю смертю замучують мільони україн... селянських мас, а мільони висилають на сибірські заслання, спроваджуючи на їх місце москалів. Серед тих умовин починає в нас поширюватись зневіра, апатія, утеча від політичного й загалом громадянського життя та жирування всякого роду, часто найгіршої сорти, отаманії. Здоровий інстинкт народу шукає виходу з того хаосу і вже перед двома роками зродилась думка консолідації всіх здорових сил народу. Зродилась думка скликання Всеукраїнського Національного Конгресу, на якому зійшлись би всі досі розсварені політичні партії та поодинокі діячі в усіх частин світу, де живуть у більших масах українці, які тішаться загальним авторитетом і які своє життя присвятили для служби свого народу, щоби обговорити теперішнє положення та вказати шлях, яким має йти цілий український нарід без огляду на кордони, щоби здійснити своє національне й політичне право. Немає сумніву, що наближаються події, які можуть рішати на довгий час про долю українського народу і що ті події не можуть застати нас непідготованими. До тих подій ми мусимо бути сконсолідовані і спільними зусиллями цілого зорганізованого громадянства створити авторитет, який кермував би нашим політичним життям, а до якого нарід мав би довіря і його слухав би.

Думка скликання Всеукраїнського Національного Конгресу викликала захоплення серед широких мас і в нас і на еміграції і наскільки ми маємо інформації, то й серед мас Сов. України, які пильно слідкують за тим, що діється в нас, бо на жаль ми й еміграція стали знов тим Пємонтом, на який паде важкий обовязок оборони прав українського народу перед світом. Ця думка прибрала реальніші форми, коли Народній Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання дня 1. січня 1934. р. приняв постанову, в якій заявився за консолідацією національних сил і за скликанням Всеукраїнського Національного Конгресу та доручив своїй Парляментарній Репрезентації взяти ініціятиву у скликанні Конгресу. Цілий рік тривала підготовна праця. В краю і за кордоном відбувся цілий ряд тяжких і довгих нарад, на яких узгіднювано підставові програмові тези. Та праця увінчалася вже частинним успіхом, а саме Конференцією з 24. до 28. грудня 1934. р.

Таким чином ми перейшли першу фазу, яка вже сама по собі є історичною подією. Чекає нас дальша важка праця скликання Всеукраїнського Національного Конгресу. Треба великих зусиль, великої посвяти, терпеливости й доброї волі всіх свідомих громадян і цілого народу, щоби й цю другу фазу консолідації національних сил цілого українського народу перевести в діло. Та велика ціль варта великого труду.

*Д-р Дмитро Левицький.*



# В справі дискусії, яка не відбулася.

(Голос з краю.)

Перед кількома днями відбувся Загальний Зїзд Рідної Школи, нашої верховної виховної інституції, на якої знаменах спочиває ініціятива, журба і провід виховання около трьох мільонів нашої дітвори й молоді.

Що дав нам цей Зїзд? Які справи, домагання, пляни і постанови він видвигнув? Чотири рази забирали делегати голос у справах виховання нашої дітвори й молоді, вісім разів — у справах фінансових та організаційних Р. Ш. і двавцять разів — у справах, що так скажемо персонально полемічних.

4 — 8 — 12! Над справами найменш важними, зовсім другорядними, дискутовано втроє більше (в дійсності, коли йде про час і палкість дискусії, то бодай 10—15 разів більше...), як над справами найважнішими, і то справами, які мають для всього нашого народу велитенське значіння.

Як було „за кулісами“?

„Куліси сьогоднішніх Зборів „Р. Ш.“ гомінкі від справ зовсім другорядних: персональних. Ми не чули, щоби там ішли пристрасні дискусії довкола справ, які дійсно мають для „Рідної Школи“ суттєве значіння“... („Діло“ з 24. XI. 1934 р.).

Чи може мало у нас нині таких справ і питань дійсно суттєвих?

Візьмім одну з них: всієї молоді в народніх школах Р. Ш. не цілий 1 процент усієї української дітвори й молоді на нашій території. А що з 99 процентами? Що з тим мільоном нашої дітвори й молоді? Яких найуспішніших засобів ужити, що і як робити, щоб цей мільон нашої дітвори і молоді виріс на можливо найсильніших людей і громадян? Справа лектури для найширших мас нашої дітвори й молоді — зокрема справа самоосвітньої лектури; справа дитячих бібліотек; питання виховної ролі, можливостей і нинішніх завдань української родини, як найважнішої виховної клітини в народі і т. д. і т. п...

Коли нині ввесь культурний світ „від...ває“ у вихованні і перевихованні дітвори й молоді найбільші і найбільш реальні можливості національного чи загалом культурного ...сення народу, а то й усього людства; коли ...лія, Большевія, Німеччина стомилевими кроками поступають у ділянці раціоналізації виховання молодого покоління; коли у нас справи виховання молодого покоління стоять без порівнання гірше, як у котрогонебудь іншого культурного народу — то на Загальному Зїзді Рідної Школи, на більше, як 25 промовців, ... справи звязані з вихованням дітвори, говорили — чотири бесідники! І їхні голоси гинули у морі „принципіяльної“ полеміки...

Не маємо наміру займатися тут ближче ... на нашу думку, дуже сумним і прикрим зїздом. Зате хочемо подати одинокий можливий спосіб направи лиха: дискусію довкола суттєвих та актуальних справ виховання нашого молодого покоління, яка повинна була відбутися, але не відбулася, на Загальному Зїзді Р. Ш. — перенести на сторінках нашої національної преси. Така дискусія малаб, між іншим, ту окрему ...рну сторінку, що дуже сильно причинилася б до популяризації ідей, гасел і засобів модерного виховання молодого покоління серед ширших мас нашого народу.

Я. Татом...



## ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Шведський король Густав приняв на авдієнції мін. Бека. На обіді у польськім посольстві були: шведський міністер закорд. справ Сандлер, міністер промислу Ріхерт і шеф штабу ген. Нігрен.

До Владивостоку відплили 8 торпедовців, які збудовані в італійських доках.

У Ню Йорку грабіжники вбили посла Еквадору Ернеста Шакона.

Грецька преса пише, що в Тірані, столиці Альбанії, всі урядові будинки обсаджені військом. Рада міністрів радить без перерви.

Недалеко прикордонної стації Абісинії Герльогебі відбуваються завзяті бої між італійськими й абісинськими військами.

—o—

## НА СОЛОВКИ.

„Дейлі Експрес“ повідомляє, що Каменева і Зіновєва заслали з рідною на Соловецькі острови. У хвилині виїзду військо і відділи Г.П.У. окружили двірець, щоби не допустити до ніякої демонстрації публики.

## Закарпаття.

### НАЙНОВІШІ ДАНІ ПРО ШКІЛЬНИЦТВО ПІД... КАРПАТСЬКОЇ РУСИ.

В минулому 1934-ому році було на Під...патській Руси 467 українських („руських“) родніх шкіл з 1.973 клясами і 97.275 у... Чеських шкіл було 160 з 559 клясами і 21.0... нями. Іншими словами: на одну клясу ...ської школи припадає 50 учнів, на одну ... чеської — 37 учнів. Всі чеські школи ... й вибудовані за останніх 15 літ, вони ... противенстві до українських, прегарні ...щення і засоблені в багатий інвентар, ... приладдя і т. д. Очевидно — також гігієнічні ...мовини в чеських школах на 100 відсотків ...щі, як у школах українських.

В українських горожанських (вид...) школах було 4.770 учнів, у чеських — 3.4... 1933-му році було в українських горожанських школах 4.496 учнів, у чеських — 3.145. Зн... в останньому році принято до українських горожанських шкіл на 10 учнів менше, як до чеських...

В середніх школах положення не кр... Напр. мукачівська гімназія має 14 україн... („руських“) кляс з 629 учнями і 8 чеських ... з 217 учнями. Таким чином на українську к... припадає в середньому 45 учнів, на чеську — ...

Ті дані не потребують ніяких коментарів...

### НЕЧУВАНА ПРОВОКАЦІЯ НАШОГО НАРОДУ Й ЦЕРКВИ НА СЛОВАЧЧИНІ.

Під таким наголовком поміщена в на...шому числі ужгородського „Українського ...на“ передова стаття, з якої довідуємося, ... шкільний інспектор Б. Крпелец у Бардієві (... на Словаччина) видав розпорядок (цирк...) такого змісту, що священики гр.-кат. обр... його округи мають учити по школах ре... словацькій мові, якщо дотична школа має ... вацьку викладову мову. Цей розпорядок ви...кав різкі протести населення, яке апелює ... і до закарпатських послів усіх напрямків ... пряшівського епископа д-ра Гойдича, ... вставились за правами української мови, ... тними згаданим розпорядком бардіївського ...спектора, словацького шовініста.

### ДВІ НОВІ ФІЛІЇ „ПРОСВІТИ“.

На Підкарпатській Руси основано ... філії „Просвіти“: в Білках (для гіршавської округи) і Тячові. На установчих зборах ... Білках був шкільний інспектор Ю. Па... делегатом централі з Ужгороду. Установчі ...ри філії в Тячові відбудуться в найбл... часі.

### ВДАТНІ ІМПРЕЗИ.

В неділю 16. XII. Жіноча Секція Т-ва ...світа“ в Ужгороді улаштувала в салі ... товариства в год. 5 пополудні академію ... ди 100 років з дня народження великої ...ської письменниці М. Маркевич-Вілінської, ... літературі знаної під славним іменем Марка ...ка (1834—1907).

## Арештували 12-ть старшин в Одесі.

„Дейлі Телеграф“ повідомляє, що в Одесі арештували 12 червоних старшин ґенерального штабу за державну зраду. Арештованих буде судити воєнний суд.

З Москви повідомляють, що процес Ніколаєва та його товаришів викликав велике враження у Москві. Виявилося, що з 14 розстріляних 9 було студентами вищих шкіл у Ленінграді і були членами комуністичного союзу молоді. Справді їх усунули з комсомолу за приналежність до опозиційної групи Зіновєва, але в 1929 р. приняли їх знову в члени комсомолу. Виявилося теж, що існували дві опозиційні групи. Одна під проводом Котолинова і Ніколаєва, друга під проводом Шатського. Обі групи вели окремо свою діяльність. Нагляд над ними виконував „ленінградський центр“. Перша група підготовляла атентат на Кірова в Смольнім Інституті, друга в його власнім помешканні. В листопаді 1934 р. рішили виконати атентат у Смольнім Інституті. Підсудні зізнали, що крім Кірова рішили вбити теж Сталіна, Молотова і Кагановича. Вбивство Кірова мало дати почин до повстання проти большевицького уряду. Підчас процесу тільки Шатський не признався до вини, всі інші підсудні заломилися і признавалися до вини.



## Перед зміною литовського уряду.

Мін. Лозорайтіс премієром?

РИГА, ПАТ. У Ковні кружляють поголоски, що незабаром дійде до зміни литовського уряду. Дотеперішній премієр Тубеліс залишить собі в новім уряді теку міністра скарбу. Премієром буде міністер закорд. справ Лозорайтіс або міністер справедливости Шилінґас.

Нема чого соромитися слів про „амортизацію коштів, витрачених на студії". Богач може не числити на це, але мусить числити на амортизацію цих коштів людина вбога, що задовжується на студії і щоб добути патент. Не можна теж забувати за щоденні кошти продукції (окрім коштів звичайного утримання) та їх амортизацію. Дорогі книжки з літератури даного фаху, інструменти, їх консервація, це все коштує гроші. Все це потрібне мистцеві для безупинної віднови знання.

Творення в холоді й голоді — річ відома у житті і з літератури. Бувають люди, з винятковою життєвою енергією і практичним змислом, або надмірним ідеалізмом, що творять всупереч усім труднощам. Ці труднощі збільшують ще іноді їх творчий розмах і життєву енергію, дають їй матеріял та імпульс. Але це винятки, що потверджують лише правило. Не думаємо про те, скільки найкращих талантів марнується й гине через матеріяльні умовини життя, ще поки дійшли до слова в творчости або зараз в її початку. Одні гинуть фізично, інші духом, миряться з обставинами й капітулюють. Не думаю, щоб ми хотіли вбивати національну, особливо музичну культуру, вбиваючи цим способом її творців. А музичне мистецтво, — як це прегарно стверджує д-р Н. — це один з найважніших чинників духового життя націй, один з найкращих, бо найдемократичніший засіб вияву збірних почувань громадянства. Це засіб самозбереження, зброя в боротьбі нації за істнування. Спонуки музики, це творчість, самодисципліна, успішність збірної праці для ушляхотнення одиниці, змагання до краси й щастя. Хто чув і зрозумів хочби такий симфонічний твір як „Ма власт" Сметани, той зрозуміє, чому чехи досягли своєї самостійности, а ми ще й досі ні.

Хібаж це не доказ висоти нашої культури, що недавній святочний концерт Франка влаштований так, що замовлено особливі музичні твори і заплачено за них творцям. Це виняток в оцінці праці мистця-музики, нашим громадянством? Здебільшо наше громадянство привикло платити... чужим музикам. Свої нехай творять з почуття громадянського обовязку!

(Далі буде.) Д-р Роман Домбчевський.

# З життя Народньої Орґанізації Українців міста Львова.

Кожна дільниця Львова має свою окрему дільницеву організацію. На днях відбулися в кількох дільницях загальні збори при численній участі членів та живому зацікавленні справами організації.

БОГДАНІВКА. Загальні Збори відбулися дня 30. вересня 1934. р., на яких вибрано новий виділ у такому складі:

Б у ч к о Іван — голова, Гарматій Микола, о. Милевич Ярослав, Филипович Володимир, Дідик Петро, Ковалик Евген Хомик Семен — члени старшини. Заступники: Чайківський Степан, Гаврищак П., Спасник П. Контрольна комісія Миталь, Віликовський, Паньків.

ЖОВКІВСЬКЕ. Загальні Збори відбулися дня 25. грудня 1934. р. Голова — парох о. І. Т у р к е в и ч, а членами старшини: Васильків Василь, Стерпак Петро, Заяць Василь, Гладій Петро, Микитович Осип, Сливка Юрій, Гарухова Марія, Яблонська Іванна, Мельникова Іванна і Фай Дамян.

Делегати на Загальні Збори Осередньої Старшини: Ліда Туркевич Марія Карачинівна і Петро Стерпак.

ГОРОДЕЦЬКЕ. На Загальних Зборах, відбутих дня 29. грудня 1934. вибрано Старшину в такому складі:

Д-р Іларій Б о ц ю р к і в — голова, члени: Петро Ґоім, Петро Пришлякевич, Семен Стахів, Степан Кибало, Михайло Мончак, Михайло Домбровський, Ілля Данько. Заступники: Іван Юрків, Йосиф Губай, Остап Галамай.

Контрольна Комісія: Іван Дмитришин, Михайло Ярка, Петро Тичинський.

Делеґати на Загальні Збори Осередньої Організації: Михайло Кохан, Осип Овад, д-р Денис Лукіянович, д-р Тит Бурачинський, о. капц. Михайло Ґалянт, д-р Михайло Бабій, Кость Єверський, Михайло Сіромський, Степан Підгайний.

На цих зборах був присутний Преосв. єпископ Будка, який з увагою та зацікавленням слідкував за ходом зборів.

Загальні збори ухвалили одноголосно якнайрішучіший протест проти масових розстрілів та терору московських большевиків супроти українців.

ЛИЧАКІВСЬКЕ. Тут загальні збори відбулися дня 30. грудня 1934. р., яким проводив голова дир. Радловський Орест.

Нову старшину вибрано в такому складі: дир. Р а д л о в с ь к и й Орест — голова; члени: Данчук Микола, Процьків Сильвестер, Луцишин П., Литвинова Н., Козак Теодот, Терлецька П., Черник Ц.; заступники: — Любинець Теодот, Хмарна Ольга, Клименкова Анна. Контрольна Комісія: Клименко Гнат, Луцишин Ольга, Плетінка Кирило, Процькова Н. Контрольна Комісія: Мгр. Кривокульський, радн. Білинський Киприян, Мир. Сухий.

Голова дир. Радловський згадав на вступі зборів про смерть великого громадянина Михайла Грушевського; зібрані однохвилевою мовчанкою вшанували память великого українця.

На зборах Дільницевих Організацій були присутні представники Осередньої Старшини, голова посол д-р Біляк, або секр. Добрянський Агатон та мгр. Василь Бачинський. Збори покінчились усюди відспіванням національного гимну.

# З життя укр. економічних централь.

В салі „Сокола Батька" відбулися 31. XII. 1934 р. 49-ті Загальні Збори Членів Народної Торговлі. В Зборах взяли численну участь представники кооперації для загального закупу і збуту, міської споживчої кооперації, зорганізованого українського купецтва, представники правних осіб та фізичні члени. Проводив Зборами Президент Надзірної Ради Д-р Федак Стефан, а до почесної президії ввійшли пп.: Громницький Ізидор, Д-р Левицький Кость та Д-р Кульчицький Лесь, що від 50-ти літ є членами Народної Торговлі. Почесну президію повитали Збори сердечними оплесками. Нач. дир. Народної Торговлі інж. Павликовський Юліян заінгурував наради промовою, в якій зазначив, що Народна Торговля закінчила саме 50 літ своєї діяльности, згадав історію розвою і діяльности НТ, як найстаршої кооперативної установи, та в теплих словах підчеркнув успішну працю і заслуги найстарших піонірів нашого економічного розвитку, та тяглість праці в Народній Торговлі 4-х поколінь. Відтак іменем дирекції зложив др. Барилак Олександер звідомлення з діяльности НТ за діловий рік 1933/34; директор Коцтюнюк зложив звідомлення з контролі, переведеної Головним Контрольним Комітетом з внеском на уділення Надзірній Раді і Дирекції абсолюторії, а по відчитанні дуже обширного і основного звідомлення з ревізії, переведеної відпоручником РСУК інспектором Мих. Кульчицьким, предложив член дирекції др. Мицкевич прелімінар буджету на рік 1934/35. Потім відбулася дискусія членів над предложеними справозданнями, почім Збори приняли до відома всі звідомлення, затвердили біланс і уділили Надзірній Раді і Дирекції абсолюторію. Збори ухвалили теж скреслити §§ 109 до 114 статуту, так, що на основі цієї зміни скасовано Головний Контрольний Комітет, а його чинности буде виконувати Контрольний Виділ Надзірної Ради, крім цього — на основі постанов кооперативного закону органи РСУК будуть щорову переводити ревізію установи.

З черги відбулися доповняючі вибори до Надзірної Ради — у висліді яких вибрано до НРади з групи кооператив: д-ра Строннцького А., суддю Короця А., — як членів, Чучмана Микол. і Рачинського Е. — як заступ. членів; з групи фізичних осіб вибрано д-ра Федака С., о. Лопатинського Д. — як членів, п. Мудрикову М. і Лучаківського Т. — як заступ. членів.

Разом із цим доповненим вибором входять до Н. Ради НТ. від кооперації: Др Левицький Кость, дир. посол Кузик Степан, дир. Кузів Іван, інж. Олексюк Іван, Др. Строннцький Андрій, суддя Короць Андрій — як члени, пп. Чучман Микола і Рачинський Евген — як заступники.

Від фізичних осіб: Др. Федак Степан, о. Лопатинський Дамян, о. Дзерович Юліян, секр. Целевич Володимир, інж. Мудрак Юліян, до. Полошин Михайло — як члени, пп. Мудрикова Марія, Лучаківський Гавдей — як заступники.

# НОВИНКИ

— **ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.**

— **Союз Українок Еміґранток** у Львові влаштовує 9. січня 1935 р. при вул. Зеленій 7 І. пов. праворуч Ялинку для дітей і танці для дорослих. Музика Яблонського. Початок в год. 5., танці в год. 9. 766 1—2

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** 539 87-?

— **Магазин постелі Р. Джала,** Львів, Хорущини 3, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол. 639 17-100

— **Фризієрські сальони** для пань і панів та косметичні — Т. Кутковський, Сикстуська 14, тел. 106—88. 85/87 3—15

— **Весняні Вечерниці „Правників"** відбудуться 14. лютого ц. р. в салі Ремісничої Палати при Стрілецькій площі. 769

— **„Жінка".** Так називається новий український часопис, ілюстрований двотижневик, що його видає жіноча видавнича кооператива „Союз Українок" (Львів, вул. Сикстуська ч. 44). Перше число цієї нової української жіночої газети робить якнайраще враження як своїм зовнішним, чепурним виглядом так ще більше дуже поважним і добірним змістом. На зміст числа складаються статті: „Жінка і нація" пос. М. Рудницької; Від Редакції; Поезія Уляни Кравченко; Протест українського жіноцтва проти червоного терору; „Михайло Грушевський" С. Русової; „За етику політичної боротьби" З. Мірної; „Вечір народньої ноші" І-ла; „Скріпляємо сільсько-господарську акцію" М. С-кої; „Різдвяні народні вірування і звичаї" І. Гургули; „На грані" К. Гриневичевої; Поезія М. Бриллинської; „Різдвяний спомин" Л. Горбачової; „Діти дітям" О. Ціпановської; Ювилей „Відродження"; При громадській роботі; Ті, що відійшли; „Ревія мод" І. Приймової. Ціна одного примірника 60 сот. а в місячній передплаті часопис коштує 1 зол. „Жінка", як видно із змісту першого числа є поважною громадською трибуною зорганізованого українського жіночого руху.

— **Устійнення числа нотарів.** Міністер справедливости устійнив з днем 1. ц. м. число нотарів на терені кожного воєвідства. Кожна округа апеляційного суду буде тепер мати унормоване число нотарів. Досі було їх у цілій Польщі 780, тепер буде 783. Округа львівського апеляційного суду буде мати 152 нотарів з його на Львів припадає 10, на Станиславів, Перемишль і Тернопіль по три, Коломия і Бережани по двох нотарів.



— **Нормування цін.** Міністерство внутрішніх справ продовжило обовязуючу силу свого розпорядку з 1929 р. про нормування цін предметів загального вжитку до 31. грудня ц. р. Обовязком компетентних чинників подбати, щоби нормування тих цін було виконуване в практиці.

— **Нові ціни цукру.** Міністерство скарбу видало в порозумінні з міністерством торговлі розпорядок у справі унормування ціни цукру. Найвищу ціну цукру, яку можуть брати цукроварні за цукор, продаваний на внутрішньому ринку, устійнено на 75.50 за квінтал білого кришталу льоко вагон відборна стація не числячи споживчого податку і додатку до того податку. Попередній розпорядок устійнював ціну цукру на 80.50 зол. за квінтал. Одночасно міністерство скарбу рішило побирати споживчий податок від цукру у висоті 5 зол. за 100 кг. та додаток до того податку у висоті 3.50 зол. від 100 кг. цукру.

— **Різдвяні свята у греко-катол. церкві в Празі.** Дня 6. І. в год. 20. у церкві св. Климента (Karlova 1) „повечеріє". Дня 7. І. в год. 10. святочна літургія; співає Український Хор. Дня 8. І. та 9. І. в год. 10 літургія. Греко-католицька парохія влаштовує 6. І. в год. 19. в палеті „Харитас" (II. Karlovo nam. 5) „Святий Вечір" для всіх парохіян. Спільна вечеря, коляди. Ціна вечері кч. 10.—. Бідні дістануть вечерю безплатно. Зголошуватися найпізніше до 4. І. у парохії (I. Karlova 1), де з подякою приймають дари для бідних, як грошима, так і річами.

— **Україніка.** Останнє число час. „Сьловянски Пжеглед" (грудень м. р.), як і попереднє (листопадове), приносять низку заміток В. Харвата (про жалобу в Галичині з причини смерти М. Грушевського, про відносини покійного кардинала Гаспарі до України, про обмеження терену праці українського кооперативного руху в Польщі, про українців у Румунії, про Постишеві загрози „клясовим ворогам" — „українським націоналістам", про вибори в совіти", „чистку" серед письменників, перебудову Києва і т. п.). І. Славік написав некрольоґ про „найбільшого українського історика й вожда українського народу" — Михайла Грушевського. В листопадовім ч. „Сл. П." написав Н. В. дуже прихильну рецензію на 3. т. „Сторінок минулого" О. Лотоцького. З нагоди вистави Беджіха Сметани в Літомишлі Йоз. Пата згадує про українську виставу „Проданої нареченої" в театрі Садовського у Києві в 1907 р. Лібрето тоді переклав на українську мову Садовський з д-ром В. Вондрачком. У м. р. (1934) час. „Слов. Пшеглед" умістив дві статті українських авторів (Бочковського й Маланюка), в огляді слав'янського життя були постійні реферати про головні події українського життя в УССР, Польщі й Румунії, в рецензіях відзначено книги Лотоцького й Чижевського та часописи „Назустріч" і „Рідна Школа", подано замітки Животка про друки Підкарпаття і А.

Фрівти про українські часописи в ЧСР. В замітках про ювилеї — три відносяться до українців та подано три некрольоги. Замітка про українців греко-католиків в Европі й Америці знайомить з церковним українським життям. — (У. Т.)

— **Засудили священика.** До новинки під повищим наголовком, переданої за Аг. „Всхуд" у ч. 328 „Діла" з 6. грудня 1934 дістаємо додаткову інформацію, що парох Миколаєва (не Увиня) о. Данилюк був засуджений за образу жандарма не тільки на місяць арешту, але й на 300 зол. кари. Арешт припинено, але грошеву кару окружний суд у Золочеві затвердив. Зокрема за Великодну проповідь засудили о. о. Данилюка на місяць арешту, судові кошти 55 зол. і кару 200 зол. (за слова про „терпіння українського народу" — за „ширення неправдивих відомостей".). О. Данилюк зголосив відклик до Найвищого суду.

— **Поліція в коминярках.** У звязку з приходом пори морозів поліційні службовці одержали тепле накриття голови, т. зв. коминярки. Незабаром побачимо в коминярках поліцистів у цілій державі.

— **Селедці подешевіли.** На місяці січень і лютий ц. р. обнижено мито на селедці, спроваджувані крізь порти польської митної округи. Устійнено його на 1 зол. від 100 кг. селедців живих і морожених а селедців солених 16 зол. від бочки.

— **Арештування дентиста.** У Львові арештовано лікаря дентиста д-ра Станислава Броша, бо показалося, що не маючи скінченої гімназії, вписався на університет на основі фальшивих документів, осягнув лікарський диплом і виконував лікарську практику в Познані. За те був уже раз засуджений в Лодзі на два роки вязниці. Відсидівши кару, він виринув у Львові і тут виконував дальше лікарську практику.

— **Скарбовий практикант дефравдантом.** Перед карним трибуналом у Львові відбулася розправа проти В. Вірського, б. практиканта скарбового уряду, за спроневірення 800 зол. Представник одної промислової фірми заплатив заеглу податкову рату у висоті 1000 зол. Гроші побрав, хоча це до нього не належало, за фальшованою посвідкою Вірський, але до каси дав тільки 200 зол., а решту присвоїв собі. Спроневірення виявилося і Вірського потягнено до судової відповідальности, хоч якась особа вирівнала спроневірену суму. Його засуджено на 7 місяців вязниці з припиненням на 2 роки.

— **Обікрали трьох львівських лікарів.** У ночі на 31. грудня жертвою впали мешкання д-ра І. Гозера (пл. Домбровського), якому вкрадено гардеробу вартости 1000 зол., та кухня д-ра Фр. Лема (вул. Браерівська), з якої пропали всі харчі та напитки. Крім того вкрали хірургові д-рові І. Груші (вул. Рутовського) скриньку з лікарськими інструментами.



— **Львівська хроніка.** Марія Зезура, робітниця, замешкала при вул. Перацького ч. 12 зайшла до помешкання свого нареченого і по короткій суперечці випила пляшку йодини. Тяжко ранену відвезли до шпиталю. — На Богданівці появився скажений пес в дні 24. грудня 1934 р., якого вбили. Міська управа взиває особи, яких покусав цей пес, зголоситися у ветеринарійнім уряді при вул. Буаярда ч. 4. — На Сильвестра повісився сторож дому при вул. Яковича 26., Филип Борак, тому, що жінка докоряла йому, що пропиває гроші ще й дітей привчує пити. — На Кульпаркові за залізним мостом найшли змасакроване колесами поїзду тіло молодого чоловіка. При вбитім найшли записку в українській мові, в якій висловлює свое останне бажання. Назвища й адреси не подано.

— **Зловили грабіжника і душогуба.** В часі облави на підозрілих людців у Пасажі Міколяша у Львові арештували м. ін. Едварда Соху, що в Щебрешині пов. Замістя убив перед кількома тижнями почтового візника Павловського і заграбив 9.000 зол. Поліція розписала за ним стежні листи і припадково зловила його у Львові.

— **Чистка урядовців за хабарництво.** Перед окружним судом у Бережанах відбудеться незабаром розправа проти начальника стації в Ходорові Витовта Туліє та його заступника Леслава Кацера за хабарництво. Згадані урядовці та інші залізничники в Ходорові і деякі урядовці колишньої станиславівської залізничої дирекції брали від ходорівської цукроварні пачки з цукром, а зате дирекція цукровні не платила кари за несвоєчасне вивантаження вагонів з буряками. Багато залізничників нагнали, інших покарали дисциплінарною карою. Державний скарб втратив коло 700.000 зол.

— **Сецесія з клюбу ББ.** Міські радні у Станиславові внаслідок агітації ендеків покинули клюб ББ. і перейшли до ендецького „клюбу польських радних".

— **Пожежа.** В Ременові пов. Львів згоріло 31. грудня кільканацять господарських будинків, власність пятьох господарів. Причиною пожежі була неосторожність з вогнем.

— **Велика крадіж у церкві.** Невідомі злодії вломилися в понеділок 31. грудня 1934 р. до церкви у Дмитрові і зебрали з каси 1.000 зол. та 50 долярів. За злодіями шукає поліція.

— **Старі монети в дереві.** Підчас корчування державного лісу „Морава" у володимирському повіті робітники знайшли в сосновому пні більшу скількість срібних польських монет, що походили з наполеонських часів. Кількадесять монет відібрано робітникам і передано до музею.

— **Краєва хроніка.** До городського суду в Олеську вломилися злодії і вкрали з каси 300 зол. та стемплів на 1800 зол. Поліція шукає за злодіями. — В Бабичах під Перемишлем знайшли в лісі трупа незнаного мужчини, коло 40-літнього, що лежав там з тиждень. — В Княжу пов. Снятин пострілено в обі ноги Гриця Адамчука, винайманого до нагінки на ловах. Раненого відставлено до шпиталю. — В Короцці пов. Бучач Мих. Кіндрат, посварившись з Мих. Седовським за дівчину, убив його ударом каменя. — На дорозі між Миколаєвом і Городиславичами пов. Бібрка напав у ночі Мих. Слабицький із Глуховичі на Арсена Ліпу і приголомшивши його ударом у голову, вкрав йому 50 зол. Поліція арештувала грабіжника.

— **Банкроцтво „Заверця".** Варшавський торговельний суд оголосив банкроцтво акційної спілки „Бавовняні Заведення Заверце". Пасива фірми переходять суму 10 міліонів зол. Більшість вірителів рекрутується зміж закордонних доставців бавовни.

— **Польські берестейці на еміграції.** Колишній соціялістичний посол польського сойму і берестейський вязень д-р Герман Ліберман переноситься з Парижа на постійний побут до чеської Праги. На терені Чехословаччини перебувають уже з колишніх польських берестейських вязнів д-р Кернік, Вітос і Багінський.

— **Вбили міністра-уроженця Вилоку на Закарпатті.** Вилоцький жидок А. Жіргер, що в світовій війні служив старшиною, після ріжних пригод дістався до Персії, де здобув довіря влади, відзначившись підчас ліквідації повстання одного племени, аж нарешті став міністром Персії. Згодом приборкані племена погодилися з владою, але Жіргерові не могли забути знущання над ними. Знайшовся месник і Жіргера застрілив. (Українське Слово).

— **По німецьки говорять найбільше в Европі.** Зміж 120 мов, якими послугується населення Европи, тільки пять належать до таких, якими говорять три четвертини загалу мешканців нашої частини світа. Це мови: німецька, якою говорить 81 міліонів осіб, російська зі 70 міл..., англійська зі 47, італійська зі 46 і французька зі 40 міл. осіб.

— **Невдалий напад на банк.** На філію комерційного Банку в Будапешті доконано в понеділок сміливого нападу. Три бандити заїхали авто... перед банк, увійшли до касового відділу і почали стріляти до урядовців. Касієр згинув на місці, інші урядовці відповіли теж револьверовими стрілами, від яких один з напасників упав трупом. Тоді два інші бандити занехали грабунок і втікли. Сталося це в центрі міста, серед найбільшого руху на вулиці.

— **Вбила богача, мабуть українця.** В Бруклині проживав 65-літній чоловік, богач і дивак, Димин Табінський. Він мав богато домів і сусіди вважали його міліонером. Був самітний, скупий і не сходився з ніким. Недавно знайшли його в мешканні задушеним, з ротом, який затикано ... лотном. Мешкання було переверне, а всі кри... ки дбайливо перешукані. Поліція знайшла тільки щадничі книжечки і оцінює його маєток на ... тисяч дол. Кажуть, що він походив з Польщі ... там має дві сестри. Останніми часами почав бути щедрим і давав на сусідню католицьку церкву грошеві дари. Також підпомагав бідних. Імя Димин вказувалоб, що це українець з Галичини або Волині.

— **Проти легковаження батьків у вихованні.** ...галі підготовчої політехнічної школи в Ню Йорку відбувся обід батьків. При цій нагоді висловив свої завваги управитель школи, д-р Йосиф Бак... Він ствердив, що в літературі є повно згадок про любов матері та про її працю й посвяту для дітей. Є повно пісень, присвячених матерям. А мало присвяти або ще менше признання для батька. В одній пісні навіть співається: „Кожен працює лише не працює батько". Виринає питання: чи ... тільки всього признання дав батька? Чи любов батька до дітей має бути лише предметом жарт...? Як довго у вихованні дитини грає головну роль дім і школа, так довго батьки будуть важним чинником у вихованні. Від батька діти набирають постійности, мужеськости, характерности і пошани до авторитету. Тому треба батькам також ... дати належну пошану за їх участь у вихованні молодого покоління.

— **Ріжні Вістки.** Південно-Атлянтійське товариство, що почало процес із товариствами ... печень за „Атлянтік", що згорів, виграло ... на 170 міл. фр. і кошта, які покриють обез... нені товариства. — В останніх днях на Криму відчули сильний землетрус, головно в Ялті; ... теріяльні втрати значні. — Підчас шахових ... народних змагань, що відбуваються тепер у ... сінгс мистець світа Капабляика програв ... з Томасом. — У березні перевезуть з нагоди ...ліття смерти ідеольога сіоністів Теодора Герцля його останки з Відня до Палестини на польськім пароплаві „Польонія". — Італійський уряд ... заборону ввозити до Італії бриліянти. — ...кість безробітних у Франції перейшла 400.000 ... ост. рік безробіття збільшилось на 33 про... 17. до 22. грудня віхало до Франції 3 ... робітників, а виїхало 1724. — Геольоги експедиції Бирда відкрили плоскогіря, що лучить ...дений бігун з землею „Марії Бирд"; ... ли спершу, що це великий льодовик. — На... Нануко в Мексику затонуло судно, приче... филях знайшло смерть 25 жінок і дітей — ... мінолі, в стейті Оклагома експльозія ... щила ратуш, причому згинуло кількоро ...

ВІДГУКИ ДНЯ.

# Сам на себе.

В російськім „Русском Голосі", що чомусь виходить тут, у Львові (Кольонія москалів у нашім місті невелика!), появилися фейлетони В. Р. Ваврика про українську мову п. н.: „Украинская" неразбериха в правописанін".

На початку свого еляборату автор пише: „В борьбѣ с русским движеніем „украинцы" со дня своего рожденія"...

Словом: В началі було „движеніе", потім прийшло рожденіе і з цього вийшла „неразбериха".

До часу того „рожденія" і „неразберихи" панувала в Галичині прекрасна, стара мова, мова „іздателя з Коломиї" Білоуса, письменника Гієроніма Анонима і вченого Зубрицького. Пахла ця мікстура трохи Євангеліям, трохи судовими фасцикулами, трохи „елефантами і леонтами" з часів Ломоносова, а врешті і „тутейшим" говором.

Та коли на таке „движеніе" прийшло „рожденіе" українців, тоді вся ця краса мов під землю провалилась. Треба було або писати по українськи або по російськи, а тимчасом „крупная" часть письменних движенців ні одної ні другої мови не вміла.

Наша рідна мова вийшла на широкий шлях розвитку. Тому й не диво, що стрічає на тім шляху неодну перешкоду, яку ми вважаємо за грудки і камінці, а В. Р. Ваврик за Гімалаї.

Чи ми пишемо „жаба" чи „жабба", — все таки воно більше зрозуміле і більше нам підходить, як „лягушка". Чи напишемо „кохання", чи „кохання" — зрозуміння цього слова залежить не від двох „н" а від способу вимови милого чи милої.

Ще довго будуть одні писати „десятеро жовніра" і „нами було заслухано доклада", а другі „після мене Ґете найбільший поет на світі" і „проте" в значінню „тому", але це все, господине В. Р., камінчики, які розітруться під валом великої і гарної української мови.

Розітре цей вал і такі фейлетони, як от Ваш, Многоуважаемий Господин Ваврик, бо розтер уже неодин подібний у старім „Страхопуді".

Зате одного ніколи не розітре ніякий вал: таких виступів проти рідної мови як от Ваш і того факту, що Вам поручили вчити тої мови в школі. Вал тільки скине це зі шляху в рів, де воно лежатиме як доказ, що після Визвольної Війни ще такі випадки траплялися. Направду, ще за сто літ будуть люди цікавитись такою дивовижею.

Бо самі, господине Ваврик, подумайте! Хтось учить української мови і рівночасно сам насміхається з неї! Чи можливе воно десь у світі? Чи позволить собі на те якийсь інший нарід?

Маю враження, що Ви самі, поміркувавши добре, відповісьте мені:

— нікакім каком.

Галактіон Чіпка.

# З нових видань.

*ВОЛОДИМИР БЕЗУШКО:* „ВІЛ'ЄМ ШЕКСПІР — РЕСПУБЛІКАНЕЦЬ?" Львів, 1934, ст. 64. („Записки Наук. Т-ва ім. Шевченка". Том CLIII. випуск III).

Така праця видана під фірмою фільольоґічної секції „Наук. Т-ва ім. Шевченка" — означає великий поступ. Досі ця секція не друкувала студій з чужих літератур, а такі літератури як англійська залишаються у нас іще далеким, невідомим островом. Праця д-ра В. Безушка — колись докторська. У цьому фільольоґічна секція „Н. Т. Ш." йде за старою традицією, радо друкуючи докторські праці.

Писати нині про Шекспіра незвичайно важко і... легко Ще в 1919. р. бібліографія Шекспіра мала 15.000 студій; здавалось би — всі теми використані. Тимчасом у 1916. р. було 500 томів на одну тему: з доказами, що Шекспір це Бейкон або не Бейкон. Тема д-ра Безушка має свою гостроту; суспільно-політичні погляди такої таємної і ґеніяльної людини як Шекспір хто зна чи не важніші від форми його вірша, якій критики присвятили теж неодин десяток томів. Одним із найсильніших арґументів проти Шекспіра, скромного актора і тихого стратфордського громадянина, є саме той, що знав він прегарно закони свого часу і розбирався з товкістю великого знавця у правничій діялектиці. Його знайомість історії буде не менше подивугідна.

Д-р Безушко простежив відповідні джерела, щоб прирівнати дійсні історичні типи з дієвими особами Шекспірових трагедій. Із його студії, де він спростовує неодин поверховний погляд інших дослідників, набираємо ще раз незвичайної пошани для англійського Гомера, що таким самим проникливим поглядом заглиблювався у душу королів, як спочутливим серцем розумів найнижчих громадян. Шекспір не хотів попадати у конфлікт з історією, але і не обмежувався до самих історичних фактів, немов би не мав власного погляду на діяльність королів. Шекспіровий погляд був широкий і сміливий, як ті володарі, що творили великий нарід і могутню державу. Королі у його песах це були люди, що не запрачували на престолі сили своєї індивідуальности і в учинках своїх не почували пут, накинених їм офіціяльним становищем.

Від часу епохальної студії Франка Гарріса знаємо, що Шекспір надихував героїв своїх пес власними особистими переживаннями і що в кожній трагедії є якийсь їх відгук. Він учився від королів у однаковій мірі як учив їх. Шекспір від доби Куліша жде у нас на своїх читачів. Кулішові переклади видані колись „Видавничою Спілкою" були би і досі лежали у львівській книгарні, якби не найшли вони збуту у Києві підчас великого голоду на українську книжку у 1917. р. Може українська студія про Шекспіра пригадає декому, що той один із найбільших творців світа ще не постарівся.

Д-р В. Безушко, хоч друкує свою працю у фільольоґічній секції „Наук. Т-ва ім. Шевченка" має власний правопис англійських слів. Не сумніваємось, що як добрий англіст, знає він, як вимовляти англійські прізвища, а проте дослівна транскрипція вимови зовсім не розвязує цього складного питання.

І наш правопис, як правопис інших народів, може тільки частинно передавати вимову чужих слів, зберігаючи деякі традиційні форми транскрипції. Не бачимо ніякої причини, чому мали би ми писати Мекбет, Фолстеф (Фальстаф), Мілтен (Мільтон), або латинські імена „Імоґена" та „Постумус" — „Імоджена" та „Постюмес". Якби ті що знають португальську або норвеську мову робили те саме із назвами, то деякі слова нелегко було би розпізнати.

Не можна при цьому промовчати невеселого факту, що фільольоґічна секція „Н. Т. Ш.", яка при ріжних нагодах пригадувала, що приняла новий правопис, досі цього правопису не вивчила і не здає собі навіть справи з того, якою мовою друкує деякі свої видання. Заголовок згаданої праці виглядає так „Віл' єм"; у тексті книжки находимо теж „Деня'єл". Члени цієї секції могли би попросити таки проф. Сімовича, щоб вияснив їм, популярно, де апострофи можливі, а де вживати їх ніколи не можна.

Не краще стоїть справа з літературною мовою. У виданнях наукової установи, ще й фахової від мови, не можна вибачити помилок, які викликають іронічну усмішку у фільольоґів-чужинців, коли беруть такі видання в руки. У згаданій праці автор не вживає місцевого відмінка „в житті", „у видаванні" тільки „в життю", „видаванню", пише чомусь „Дибоскому" зам. Дибоському, „велико́лепський" (рос.) зам. велитенський, „а вже ж" (три слова) замісць „авжеж", „за те" в значінні „зате", „сотки драматургів" зам. „сотні", „це; що", зам. „те що", „защитник (рос.) прав" зам. оборонець, „позискати (поль.) любов народу" зам. зєднати, „його обходження (поль.) з магнатами" зам. поведінка „з патріотичного пункту видження" (поль.) зам. погляду, „оружжя" (рос.) зам. зброя, „з елементарною (поль.) силою" зам. стихійною, „штуки" (поль.) у значінні песи, „карність" (поль.) у значінні дисципліни, „образовання" (рос.) зам. освіти, „два рази більший" зам. удвоє більший, „казочний" (рос.) зам. казковий. Фразеольоґія не скрізь наша пр. „обняття володіння", „довів до кинення клятви", „посягав навіть за (!) привернениям нічим необмеженої влади"; „з цього, очевидно, не можна думати, що...", „підкреслили інші рішаючі причини на (!) проволікання Гамлета" або такі речення: „Якщо король його нарушить, то наступає усунення народніми оборами". У часописах нвоєпіх нераз так пишемо, але наукові праці секції, що повинна нас учити мови повинні би виглядати таки не так.

*м. р.*

# З концертової салі.

## II. КОНЦЕРТ ЛЬВІВСЬКОЇ ФІЛЬГАРМОНІЇ.

Другий з черги фільгармонічний концерт не приніс слухачам нічого нового своєю програмою. Певно, що такі твори, як „Ероїку" Бетовена або увертюру до „Тангайзера" Ваґнера все радо будемо слухати, одначе виконання цих творів мене не вдоволило. Диригував Ґольдштайн, асистент Тосканіні, як голосила реклама. Видно, що старався вивести твір опрацьовано й вірно, одначе не було сильного контакту між ним та оркестрою. Було враження, що оркестра не знає, чого диригент від неї хоче. Опрацьовані поодинокі детайлі, а не відданий загальний характер твору. Так напр. симфонія „Ероїка" зовсім не робила героїчного вражіння, а навпаки — більш анемічне.

„Казка" Монюшка подумана програмово. Нині, як ми знаємо, які виразові можливости криє в собі оркестра, скільки ріжнородних барв та ефектів можна з неї видобути, такий твір, як „Казка", звучить убого, одначе він має свою історичну вартість у розвою польської музики.

Деяке оживлення в концерт вніс виступ популярної у Львові прімадонни львівської опери Фр. Плятівної. Її голос повний металічного звуку й теплої барви вийшов найгарніше у витальній арії Ельзи з „Тангайзера". Шкода, що легка недиспозиція голосу давалась відчувати у низьких тонах. Публика щиро витала співачку, якої вже давно не чула та змусила її до надддатків.

І. Приймова.

# Дописи.

СТАРОСАМБІРЩИНА.

**Кооперативний і режисерський курс.** У часі від 15. 11. до 30. 11. заходом складниці О. С. К. у Ст. Самборі і при дуже дільній участи д-ра Іллі Кульчицького відбулися кооперативні курси для селянської молоді, а заходом Кружка „Рідної Школи" і Філії „Просвіти" режисерський курс. На кооперативних курсах викладали м-р Василь Ступницький зі Самбора і д-р І. Кульчицький про теорію і практику кооперації, книговодство і товарознавство. Курс цей викликав, як перша імпреза цього роду в Ст. Самборі, велике зацікавлення серед молоді, чого доказом поважне число курсантів, бо 30 осіб. Режисерський курс, у якім брало участь 17 курсантів, вів артист українських театрів п. Лавро Кемпе, що викладав про театральні постановки, модуляцію голосу, характеризацію, дикцію і т. д. Обі курси пройшли успішно, на них зїхалися навіть з віддалених сіл (Галівка, Лужок Гор., Плоске, Терщів, Спас, Стрільбичі, Стара Ропа і Туре), не вчисляючи курсантів зі Старого Самбора. По закінченні курсів роздано курсантам посвідки покінчення науки, при чому о. Юліян Татомир промовив теплими словами і заохотив їх до дальшої праці на кооперативній ниві. Опісля була спільна фотографія інструкторів обох курсів і учеників. Ця перша спроба раціонального кооперативного вишколу молодих селянських юнаків у ділянці кооперації, хоч улаштована на швидку руку, увінчалась повним успіхом. Треба тільки побажати, щоб на будуче ініціятори курсів подбали завдалегідь про притягнення фахових сил з ділянки правничого знання і щоб такі курси тягнулись принайменше два тижні.

**„Свято ощадности"** започатковано дня 4. м. м. у Ст. Самборі в той спосіб, що складниця О. С. К. улаштувала скромненьку академію, на котрій старосамбірський мішаний хор відспівав кооперативний гимн, а потім д-р І. Кульчицький виголосив дуже докладно опрацьований реферат про ощадність. Того самого дня м-р Василь Ступницький говорив про ощадність у Бусовиську і Лужку Гор. В дні 21. м. м. заходом Складниці О. С. К. улаштовано пропагандивний день для поширення спопуляризування ідеї ощадности і в цім дні відбулися численні реферати на цю тему, а саме в Стрілецевичах (Стефанія Хомова і д-р І. Федак), у Стрілках д-р І. Кульчицький), в Терщові і Спасі (Михайло Велосницький і Стефанія Тисовська) та в Старій Ропі (д-р І. Максимчук). Дня 2. м. м. м-р Василь Ступницький реферував про ощадність у Плоскім, дня 4. XII. о. Ю. Татомир у Топільниці, а дня 11. XII. д-р І. Кульчицький у Стрільбичах Дол. Усі відчити відбулися при численній участи місцевого селянства, що по рефератах вибоЗло

комітети для підготови оснування кредитових кооператив, а навіть у деяких селах, як напр. у Старій Роні, зараз зібрано дрібними датками значнішу готівку на початковий ощадностевий вклад.

**Загальні збори читалень.** Дня 25. XI. відбулися загальні збори читальні „Просвіти" в Кобл. Старім з рефератом д-ра І. Кульчицького про ощадність і д-ра І. Максимчука про вагу і значіння читалень „Просвіти" для села. Вибрано комітет для оснування місцевої кредитової кооперативи і новий виділ читальні, який дав запоруку, що буде працювати інтенсивніше від попереднього. — Дня 22. XII. відбула читальня „Просвіти" у Спасі свої щорічні загальні збори. Читальня ця існує всього 2 роки, однак енергійний теперішний виділ зібрав за той короткий час готівкою і в будівельнім матеріялі квоту понад 1100 зол. і затягує в 1935 р. вибудувати репрезентативний просвітний дім. Ця читальня має дуже велике значіння для місцевого селянства, бо Спас — це кліматична місцевість, яку в переважній частині відвідують у літі жиди.

**Відгомін смерти проф. М. Грушевського.** Дня 4. 12. заходом філії „Просвіти" відбулося жалібне засідання всіх старосамбірських культурно-освітніх та економічних установ з приводу смерти М. Грушевського. По вислуханні реферату д-ра І. Максимчука присутні в числі около 100 вшанували память великого Покійника однохвилинною мовчанкою. Засідання закінчилось відспіванням гимну „Ще не вмерла Україна" та ухваленням жалібної адреси, підписаної усіми старосамбірськими товариствами, яку пересілано Наук. Т-ву ім. Шевченка у Львові.

**Академія і концерт у честь О. Ю. Федьковича.** Дня 9. XII. старанням місцевого гуртка „Рідної Школи" і філії „Просвіти" відбулася вполудне популярна академія, а вечером концерт для вшанування поета О. Ю. Федьковича. Академію отворив вступним словом Мих. Фарило, студ. прав зі Старої Роси, що в короткім, але змістовім рефераті представив життя, діяльність і значіння поета. Опісля були продукції селянських хорів зі Спаса й Бачини і міщанського зі Ст. Самбора, які відспівали кілька різних народних пісень. Вперше в нашому житті запродукувалося село Тисовиця виведенням „гагілок". Це село, до недавна твердиня комунізму і сельробізму, в останніх місяцях завдяки праці кількох ідейних одиниць з поміж селянства й місцевої інтелігенції (п. Марійка Пасічинська, донька місцевого пароха), прокинулось і живим темпом завертає на шлях національної роботи, так, що є надія, що вже в короткому часі мешканці Тисовиці відшукають свої так дуже одушно втрачені культурно-освітні станиці, що ними були читальня „Просвіти" і кооператива „Гаразд", розвязані староством у Турці. Бурю оплесків і захоплення викликали деклямації шкільних учениць, маленької Люби Пукачівної зі Стрільбич, яка з патосом і мистецьким зрозумінням виголосила поему Федьковича „Сестра" і маленької Вірочки Кемпе, що прегарно продеклямувала поезію того ж поета „У Рекруті". На закінчення промовив п. Іван Пукач зі Стрільбич, який з питомою собі красномовністю говорив про вагу культури й освіти серед селянських мас. Одною з кращих точок програми академії був виступ новозорганізованої старосамбірської симфонічної орхестри, що під батутою Максиміліяна Магурського відіграла вязанку стрілецьких пісень і „Гуляли, гуляли" О. Нижанковського. Вечірній Федьковичівський концерт для місцевого міщанства пройшов під оглядом виконання поодиноких точок дуже добре, хоч цим разом місцевого громадянства було чомусь небагато. Свято отворив рефератом про життя й діяльність О. Ю. Федьковича д-р Г. Максимчук. Опісля були два терцети у виконанні п. Ю. Картухівної (1-й сопран), Анни Яремівної (ІІ-й сопран) і Стефанії Сигеричівної (альт), які відспівали „Ноктюрн" Е. Форостини і „Пряху" Людкевича. Дуже добрий був теж квартет у складі п. Ю. Картухівної (сопран), п. Клявдії Кемпе (альт), п. Теофана Волосинського (тенор) і п. Лавра Кемпе (бас) який відспівав композицію до пісні „Марусенька по саду ходила". Мужеський хор під батутою М. Магурського відспівав композицію О. Нижанковського до слів Федьковича „Золоті зорі", а мішаний „Гей по горі по високій". Дуже гарно виведеною точкою програми була мельодеклямація п. Клявдії Кемпе поеми Федьковича п. н. „Сонні мари", до якої фортепіяновий акомпаніямент своєрідно уложила п. Стефанія Морозова. Чистий дохід з обох імпрез (30 зол.) призначено на дар „Просвіти".

---

**НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ**

**сплати своїх зобовязань супроти „Діла" на пізніше, тільки вирівняйте негайно ваш довг і ширіть „Діло" в крузі своїх знайомих!**

---

## Нові книжки й журнали.

### ЖУРНАЛИ.

ВІСТНИК, місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Львів, січень 1935. Книжка I. Р. III. Зміст: Л. Мосендз: Бердичівська сестіна. — Евген Маланюк: Атавістичне. — Ж. Мореас: „*" (пер. вид. Ю. Клен). — Юрій Горліс-Горський: Як згинув товариш Вільгруде, приятель Дзєржинського — Люіджі Пірандельо: Падуанка. — Юрій Липа: Провідництво письменства. — Евген Маланюк: Совітські літературні справи. — А. В.: Нова совітська буржуазія та її культура. Октав Обрі: Карбонарі і Наполеон III. — І. Т.: Тріюмф англійського летунства. — Вол. Дорошенко: Михайло Грушевський. — М. Мухин: Тіні незабутніх предків. — Донцов: Cuius regio. — С. Северина Ч. С. В. В.: Шевченко і Федькович. — М. Л.: З пресового фільму. — Біґа ґрафія. — Від адміністрації.

MORZE, organ Ligi Morskiej i Kolonjalnej. Warszawa, styczeń 1935. № 1. R. XII.

### НОТИ.

Я. Ярославенко: КОЛЯДИ на дуту орхестру. 1. Бог предвічний, 2. Бог народився і 3. О, Вселенная веселися. В-во: Музична Накладня „Торбан" ч. кип. 263. Ціна 2 зол.

---

**ВИ НЕ МУСИТЕ ПІДПИСУВАТИ ЗАЯВУ НА ПОЗИЧКУ РІДНІЙ ШКОЛІ, ЯКЩО ВПЛАТИТЕ ВІДРАЗУ ГОТІВКОЮ.**



За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок [illegible]